

ELS CLUBS DE LECTURA A LES EOI: QUÈ, QUI, COM

1. Introducció

Al llarg d'aquest article presentarem la nostra experiència al capdavant dels clubs de lectura que organitzem a l'EOI del Prat des de fa tres anys. En concret, us presentarem el club de lectura "Sharing words" en anglès i "Plaisir de lire" en francès. El nostre objectiu és animar al professorat d'EOI a organitzar clubs de lectura, a fi d'ajudar l'alumnat a millorar la seva comprensió i expressió oral i escrita.

2. Una mica d'història

L'Ajuntament del Prat de Llobregat va iniciar fa uns anys el projecte "El Prat, ciutat de clubs de lectura", que té com a objectiu involucrar la ciutadania en la lectura a partir d'un punt de trobada on es gaudeix del plaer de compartir una acció en principi individual, que acaba convertint-se en una activitat col·lectiva, amb la conseqüent aportació de diferents visions i d'un major enriquiment personal. Actualment existeixen 23 clubs de lectura, amb orígens i temàtiques diferents, alguns d'ells portats a terme a la Biblioteca Antonio Martín i d'altres promoguts per diferents entitats.

La idea d'organitzar clubs de lectura a la nostra escola va sorgir l'any 2011, quan la responsable de la Biblioteca "Antonio Martín" ens fa proposar d'organitzar un club de lectura en anglès de nivell avançat dins el marc dels clubs en llengua estrangera que formen part del "Pla de Foment de la Lectura" del municipi. A principi del curs 2011-12 es va comentar la idea al claustre inicial, i vam comptar amb una professora amb experiència en clubs de lectura que de manera voluntària el va portar a terme. El curs 2012-13 es va ampliar l'oferta a dos clubs de lectura en anglès un de nivell intermedi i un altre de nivell

avançat moderats també de forma voluntària per dues professores. Aquest curs 2013-14 oferim dos clubs de lectura de nivell avançat en anglès i un altre en francès com una part del nostre complement lectiu.

Objectius dels nostres clubs de lectura

Els clubs de lectura són per definició espais de tertúlia i debat a l'entorn d'una lectura, en què un grup de persones s'organitza per llegir el mateix llibre i reunir-se un dia en concret per compartir la seva experiència lectora. Es tracta d'una activitat que reuneix persones amb una afinitat comuna: el gust per la conversa i la lectura.

Tots els nostres clubs de lectura tenen els següents objectius, emmarcats dins els objectius curriculars de les Escoles Oficials d'Idiomes (Decret 4/2009, de 13 de gener, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum dels ensenyaments d'idiomes de règim especial).

- Potenciar i millorar l'expressió i la comprensió oral i l'expressió i la comprensió escrita, mitjançant les discussions, la visualització de pel·lícules, les discussions i la lectura de les obres literàries respectivament.
- Fomentar l'hàbit de la lectura i el diàleg.
- Fomentar el gust per la lectura.
- Promoure l'ús de la biblioteca del centre.
- Donar a conèixer la biblioteca municipal "Antonio Martín" com a equipament cultural.
- Crear un punt de trobada per a persones interessades en la lectura i en el seu aprofundiment.
- Afavorir i promoure el pensament crític respecte a les obres literàries.

D'entre tots aquests objectius ressaltem, pel fet de tractar-se d'una Escola Oficial d'Idiomes, el de potenciar i millorar l'expressió i la comprensió oral i escrita.

3. Posada en marxa dels clubs

Qui modera aquests clubs?

Un professor o una professora de l'escola, que rep la informació sobre el funcionament del club i la memòria de clubs de lectura anteriors per tal que es pugui fer una idea del que ja funciona i del que caldria millorar, a fi de poder-ho incorporar en les diferents sessions.

Qui assisteix aquest clubs?

El club de lectura "Sharing words" s'ofereix a alumnat de 5è i C1 i el club de lectura "Le plaisir de lire" a alumnat de 4rt i 5è. En alguna ocasió s'ha convidat antics alumnes a les tertúlies del llibre, així com a algun lector o lectora del club de lectura de la biblioteca municipal que no ha pogut assistir a la tertúlia del mateix llibre.

Quan, com i on?

Un cop iniciades les classes al mes de setembre, comencem a fer publicitat del club de lectura a classe i també mitjançant pòsters distribuïts per tota l'escola. Demanem que els alumnes que estiguin interessats passin per Consergeria per apuntar-se en les franges horàries que s'ofereixen. Tan bon punt estan organitzats els grups, de màxim quinze alumnes, fem publicitat sobre quan i on tindrà lloc la primera trobada, normalment a començaments d'octubre.

Com es trien els llibres de lectura ?

La tria de llibres és potser la part més complicada. Com arribar a tots els alumnes? Agradaran les obres proposades? Es té en compte en primer lloc el curs que està fent la majoria dels i de les alumnes del grup, per tal d'afinar una mica més el nivell. En segon lloc, es fa un buidatge del qüestionari d'avaluació inicial de l'alumnat que es distribueix el primer dia de la trobada a fi de determinar quins són els gèneres literaris preferits del grup, així com quins llibres han llegit darrerament. També es té en compte el llistat de lectures anuals dels diferents nivells per tal que els títols triats no coincideixin.

A continuació us presentem un exemple del qüestionari d'avaluació inicial que la persona que modera el club té en compte per triar les obres literàries que s'hi llegiran.

Qüestionari d'avaluació inicial

Responneu aquestes preguntes amb total sinceritat. Ens ajudaran a valorar quines lectures podem seleccionar per al nostre club de lectura.

Nom del lector/a:

Edat:

Escriviu els títols de tres llibres que hàgiu llegit darrerament:

.....
.....
.....

Quin és el llibre o llibres que us han agradat més de tots els que heu llegit?

.....

Escriviu el nom d'alguns llibres que us agradaria llegir:

.....
.....
.....

Dels gèneres següents, quins preferiu per a les vostres lectures?

- : novel·la policíaca
- : novel·la d'amor
- : novel·la fantàstica
- : novel·la d'aventures
- : novel·la de colles
- : poesia
- : teatre
- : còmic

Com aconseguim els llibres?

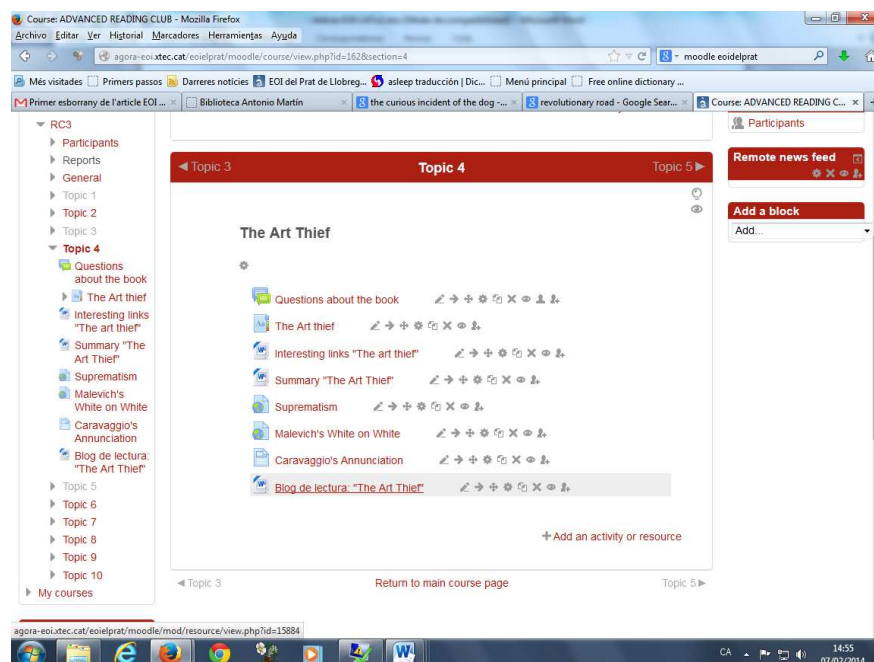
La primera opció és demanar el títol a la Biblioteca Antonio Martín del Prat. En cas de no poder aconseguir l'obra en qüestió, l'escola compra els exemplars necessaris, que quedaran com a fons de la nostra biblioteca i serviran per a futurs clubs de lectura.

Una última via per aconseguir llibres és la iniciativa anomenada "Allarga la vida del teu llibre", que consisteix que els alumnes que així ho vulguin dipositin, en una urna, els llibres de lectura que han llegit al llarg del curs per poder-los aprofitar per als clubs de lectura o com a fons de biblioteca.

4. Desenvolupament del club de lectura

En principi es planifiquen vuit sessions d'una hora que tenen lloc un cop al mes i en el decurs de les quals es debat sobre els llibres proposats. Segons l'experiència adquirida d'altres anys, de vegades no es poden realitzar les vuit sessions previstes. Per altra banda, aquest any hem introduït la modalitat del "Cinema/Club de lectura". Un cop al mes proposem una activitat cultural en relació al llibre proposat, la visualització de la pel·lícula basada en el llibre treballat, o bé una pel·lícula que tracti sobre la temàtica del llibre.

Una altra novetat introduïda aquest any en el club de lectura "Sharing Words" és la utilització de la Plataforma Moodle amb un triple objectiu: en primer lloc, proporcionar als alumnes material suplementari al voltant de la lectura, com ara crítiques literàries en diferents mitjans, lectures en veu alta de les obres, entrevistes en suport escrit i audiovisual amb l'autor de l'obra. En segon lloc, la plataforma Moodle serveix per oferir als alumnes un espai de debat, a mesura que van llegint, mitjançant el Fòrum moderat pel professor o professora. Finalment, activitats com ara els Glossaris, les Wikis, els qüestionaris i les bases de dades permeten a l'alumnat dur a terme tasques com ara l'intercanvi de vocabulari clau de la lectura, la creació de fitxes de lectura, o el registre en línia de l'avaluació de la lectura un cop discutida mitjançant un blog. A continuació us presentem una imatge del Moodle del club de lectura en anglès, en què es poden apreciar els diferents components.



Sessions del club lectura

• **Sessió 1.** Presentació del club. S'expliquen els mecanismes de funcionament i participació (horari, compromisos, dinàmiques...), es distribueix el qüestionari sobre hàbits de lectura que l'alumnat discuteix oralment per parelles, el qüestionari d'avaluació inicial i es presenta el calendari de trobades. És molt important assegurar-se que els membres del club no hagin llegit les obres proposades, i en cas que ho hagin fet, hem de ser prou flexibles per canviar-les.

Qüestionari sobre hàbits de lectura (anglès)

Ask your classmates the following questions to find out about their reading habits.

1. How often do you read?
2. Where do you usually read?
3. What type of books do you read? Which ones don't you read?
4. How do you read?
5. What type of literary genres do you like most?
6. Do you remember a title in particular that you liked? Why did you like it?
7. And a character?
8. What author would you invite over to dinner?
9. Is it all right in your opinion not to finish a book?
10. What book would you take to a desert island?
11. What book would burn?

Amb la informació recollida a partir del qüestionari d'avaluació inicial, el professor/moderador fa una proposta de llibres que fa arribar a l'alumnat via Moodle, es discuteix mitjançant al fòrum i, un cop consensuada, es demana a l'alumnat que passi a buscar el primer exemplar per la Secretaria del centre. Els títols que llegiran a continuació es lliuren al final de cada sessió.

• **Sessions 2 a 6.** Dinamització del club a l'entorn de la lectura presentada el mes anterior. Les sessions, d'una durada d'una hora, es desenvolupen segons aquest esquema:

- a. Benvinguda i conversa informal a l'entorn del llibre llegit (T'ha agradat? On t'ha enganxat? Te l'has acabat?...). **Durada: 5 minuts**
- b. Es distribueixen unes preguntes genèriques que l'alumnat discuteix per parelles, i després es fa una posada en comú. Es puntua l'obra d'1 a 5 justificant en cada cas la resposta (1: No m'ha agradat gens; 2: M'ha

costat acabar-lo o enganxar-m'hi, no l'aconsellaria; 3: M'ha agradat, m'ho he passat bé i no m'ha costat llegir-lo; 4: M'ha agradat molt, m'ha enganxat, i 5: És el llibre que aconsellaré als meus amics i amigues, i que m'emportaria a una illa deserta). És imprescindible fonamentar la valoració que se'n faci. **Durada: 15 minuts.**

Qüestionari posterior a la lectura

1. What sentence in the book did you like in particular?
2. What secondary character do you mostly identify with?
3. What feelings did the reading of this book arouse in you? At what point in the book?
4. Who would you recommend this book to and why?
5. Would you take this book to a desert island?
6. Is the structure of the novel adequate for its goals or for its audience?
7. Are the characters credible? What feelings do they express to us?
8. What elements does the novel lack to be a perfect one?
9. What caught your attention in this novel and what did not?
10. Have you ever read this type of novels before?
11. Would you recommend it to your best friend? Why? Why not?

c. Discussió de l'obra literària a partir d'una sèrie de preguntes específiques proposades pel professor o professora. **Durada: 25 minuts.**

d. Qüestionari específic sobre una obra literària

Sunset Park (Paul Auster)

- Discuss the influence of theater and cinema on the narrative (remember that Auster is also a scriptwriter, actor and film director, and his narrative has been greatly influenced by Samuel Beckett's plays.
- Did you miss a final chapter narrated from Pilar's perspective? Discuss
- Is the novel really about the 2008 credit crunch and its consequences, or is it just an excuse to yank together the personal relationships of the characters?
- Does Pilar symbolize, in your opinion, a more modern and intellectual version of Nabokov's "Lolita"?
- List the different "digressions" throughout the novel and discuss their relevance in the novel.
- Discuss the importance of money in the novel. Is the decision of a group of middle class youngsters to become squatters an act of resistance?
- Is the message of the novel optimistic or pessimistic? Discuss.
- What are the themes that are present throughout the book?

- In what way can Miles Heller's attitude to life be considered "not human"?
 - What is the significance of the novel that Pilar was reading in the park when she met Miles?
- e. Presentació del llibre que llegiran a continuació. Quan s'ha aprofundit suficientment en l'anàlisi dels aspectes positius i negatius del llibre, el professor /moderador presenta el títol que es llegirà per a la propera sessió.
- f. Per acabar la sessió, es llegeix un fragment del nou títol –habitualment la part inicial– per despertar l'interès per la lectura, la coberta del llibre i una petita biografia de l'autor, i es reparteixen els exemplars del títol a llegir.
Durada: 15 minuts.
- g. L'alumnat completa a casa el blog de lectura sobre el llibre que acabem de discutir i el comparteix amb altres lectors o lectores, com el que es mostra a continuació.

El blog de la lectura

READING NOTES

First sentence of the book:

Sentences I would like to remember:

Notes on the characters:

Aspects I would like to comment on in the reading club:

THE BOOK AND THE AUTHOR

Author's biography

Other books by the same author:

Text adaptations:

Comments I have read about the book:

MY OPINION

- Words that define the book

<ul style="list-style-type: none"> • What I liked the most • What I liked the least • My opinion 	Not very interesting	Acceptable	Interesting	Very interesting	Marvelous
<ul style="list-style-type: none"> • I will recommend it to • My evaluation from 1-10: 					

La funció del professor o la professora-dinamitzador, al llarg de tot aquest procés, és de repartir la paraula, fer preguntes directes entre les persones assistents i remarcar els aspectes de cada llibre que van motivar-ne l'elecció per al club de lectura.

- **Sessions intercalades:** Visualització d'una pel·lícula amb el mateix títol que l'obra ja discutida, o de temàtica similar. Sortides per conèixer un autor d'una obra que s'ha llegit o es llegirà al llarg del curs, com per exemple la visita que es va fer l'octubre de 2013 a la Biblioteca Jaume Fuster per conèixer de més a prop l'escriptor Ian MacEwan o l'escriptora Amy Tan el passat mes de març (Club de lectura en anglès), o bé l'escriptora Amélie Nothomb a l'Institut Francès de Barcelona el passat mes de febrer (club de lectura en francès)

- **Sessió final (maig).** Comentem la darrera obra i es distribueix entre l'alumnat un qüestionari d'avaluació final, que permet contraposar les expectatives inicials amb els resultats finals obtinguts. També es distribueix una llista de lectures recomanades per a l'estiu i es demana a l'alumnat que pensi en possibles títols que els agradaria llegir el curs següent.

A continuació us presentem un exemple de l'avaluació final que realitza el professor o professora-moderador i que es basa en el qüestionari d'avaluació final que l'alumnat ha omplert en la darrera sessió . Aquesta pauta servirà per al curs vinent com a traspàs d'informació.

QÜESTIONARI AVALUACIÓ FINAL CLUBS DE LECTURA

Valora d'1 a 10 els aspectes següents

1. Has disposat de l'espai adequat (il·luminació, silenci, privacitat, adequació a la funció realitzada...)?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Ha estat l'entorn prou acollidor per rebre els lectors i lectores?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3. La durada de les sessions ha estat l'adequada?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Els dies de reunió eren correctes i s'adaptaven als teus horaris?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. El dinamitzador ha sabut dinamitzar i gestionar el grup?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6. El dinamitzador ha introduït les lectures de forma creativa i motivadora?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

7. El dinamitzador ha buscat la implicació dels membres del grup proposant altres activitats més enllà de la lectura del llibre?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8. Has complert l'horari establert?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

9. Has llegit els llibres del club?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

10. Has participat activament en el club de lectura?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

11. Creus que s'han fet propostes enriquidores per complementar el club?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

12. La selecció de llibres ha estat l'adequada?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

13. T'han agradat les lectures?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Proposta d'obres literàries per discutir en un club de lectura

En primer lloc us presentem una llista de les lectures que es van fer servir l'any passat en el club de lectura de nivell intermedi amb les corresponents pel·lícules que es van utilitzar. Enguany s'ha decidit oferir el club de lectura en anglès només al nivell avançat. S'ha valorat que fer un club de lectura amb

alumnat d'aquest nivell va en detriment de la riquesa del debat, ja que els alumnes no tenen plenament desenvolupades les seves capacitats lingüístiques per expressar els continguts emocionals i textuais lligats a la discussió d'una obra literària. Cal afegir aquí la dificultat de trobar llibres de lectura no adaptats per a aquest nivell, sobretot si tenim en compte que la nostra primera opció és intentar sempre aconseguir-los mitjançant préstec bibliotecari.

Llista de llibres de lectura en anglès, nivell intermedi curs 2012-13

- Haddon, Mark. The curious incident of the dog in the Night Time (Pel·lícula: "Rainman")
- Carroll, Lewis. Alice's Adventures in Wonderland (Pel·lícula "Alice in Wonderland", Tim Burton)
- Sparks, Nicholas. The Notebook (Pel·lícula: "The Notebook")
- Boyne, John. The boy in the Striped Pyjamas (Pel·lícula: "The Boy in the Striped Pyjamas")
- Hemingway, Ernest. The Old Man and the Sea (Pel·lícula: "The Old Man and the Sea")

The Notebook per exemple va tenir una molt bona acollida. Els alumnes s'ho van passar molt bé molt llegint aquesta història d'amor i uns quants es van emocionar. Malauradament, alguns havien vist la pel·lícula i això ha fet que la lectura no fos tan màgica com ho és per a les persones que hi arriben sense cap referent. Nivell de dificultat adequat al nivell intermedi. Es va generar un debat interessant sobre l'Alzheimer i l'amor veritable, sobretot entre el sector masculí. També vam parlar de les diferències culturals entre el nord i el sud dels Estats Units.

Pel que fa a "The Art Thief", malgrat les reticències inicials, no tant per la temàtica sinó pel fet que la història és enrevessada i el llibre tenia una certa llargada, la novel·la va tenir molt bona rebuda i l'alumnat no la va considerar difícil per al seu nivell. La majoria dels alumnes van gaudir amb la lectura i van trobar en el llibre tot un desafiament intel·lectual. La discussió va vessar entorn de la resolució de l'enigma al voltant dels tres quadres robats, on acaba cadascun d'ells. Molts dels alumnes manifestaven confusió en aquest punt,

però admetien que els hauria passat també en llengua catalana. Va caldre fer un mapa conceptual per resseguir on havien anat a parar els diferents quadres. La majoria d'alumnes van coincidir a dir que, llegint el llibre, havien après molt sobre art, història de l'art i crítica artística.

Per altra banda, les opinions respecte al llibre *Alice's Adventures in Wonderland* van ser diverses. A algunes persones els va agradar molt i, a d'altres, no gaire, per la dificultat sobretot del vocabulari i perquè els va costar connectar amb la literatura de l'absurd. El debat generat va ser interessant per la diversitat d'opinions.

“Sunset Park”, de Paul Auster, va tenir molt bona rebuda en general. A molts els va sorprendre el final del llibre, una mica accelerat i potser exagerat. Es va generar un debat sobre per què fugí Miles Heller al final del llibre. Tots vam coincidir que la prosa de Paul Auster és única, i que, tant si t'agrada més com si t'agrada menys, és un dels millors narradors de la literatura americana contemporània. Vam discutir el tema de les digressions i de com afecten el ritme de la novel·la. Alguns alumnes les van trobar interessants i per a d'altres han estat feixugues i una distracció de la trama principal. Vam parlar també sobre la influència del cinema i del teatre en l'obra.

A continuació trobareu una de llista de suggeriments que s'han treballat altres anys o que s'estan treballant ara al club de lectura de nivell avançat d'anglès i que han rebut una valoració satisfactòria per part tant de l'alumnat com del professor-moderador.

Llista de llibres de lectura i pel·lícules en anglès nivell avançat

Anglès

- Crime never pays, Oxford (pel·lícula: « Death on the Nile »)
- Charney, Noah. The Art Thief. (pel·lícula: “The Thomas Crown Affair”)
- MacEwan, Ian. Atonement (pel·lícula: “Atonement”)
- MacEwan, Ian. First Love, Last Rites
- MacEwan, Ian. On Chesil Beach

- Auster, Paul. Sunset Park (pel·lícula: “The Best Years of our Lives”, “Lulu on the Bridge”, “Smoke”)
- Auster, Paul. The Book of Illusions
- Albom, Mitch. Tuesdays with Morrie
- Yates, Richard. Revolutionary Road (pel·lícula: “Revolutionary Road”)
- Harris, Robert. The Ghost. (pel·lícula: “The Ghost Writer”, Roman Polanski)
- Tan, Amy. The Joy Luck Club (pel·lícula “The Joy Luck Club”)

Finalment us detallem els llibres que s’han treballat fins ara a les sessions del club de lectura de francès de nivell avançat que s’ha posat en marxa aquest curs. Tot i que no s’ha fet l’avaluació final per part del professor-moderador, us podem avançar que han estat ben rebuts per part de l’alumnat.

Francès curs 2013-14

- Saint d’Exúpery, Antoine. Le Petit Prince (Pel·lícula: “Le Petit Prince”)
- Claudel, Philippe. La Petite Fille de Mr. Linh (Pel·lícula: “Indochine”)
- Nothomb, Amélie. L’Hygiène de l’assassin (DVD_obra de teatre: L’Hygiène de l’Assassin)
- Schmitt, Éric-Emmanuel. Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran. (Pel·lícula: “Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran”)
- Foenkinos, David. La Délicatesse (Pel·lícula: “La Délicatesse”)
- Malzieu, Mathias. La Mécanique du Coeur (Pel·lícula: “Jack et la mécanique du Coeur”)

7. Conclusions

Valorem molt positivament els clubs de lectura que s’han posat en funcionament a la nostra escola, no només perquè tenim evidència que ajuden l’alumnat a millorar les seves competències lingüístiques, sinó també perquè

serveixen per dinamitzar la biblioteca de l'EOI mitjançant l'increment de préstecs de llibres i de DVD, perquè creen identitat de grup, propicien l'enriquiment cultural del nostre alumnat i potencien l'esperit crític envers les obres literàries.

Pel que fa als aspectes que cal millorar, ens hem plantejat d'espaiar les sessions i oferir-les cada dos mesos, ja que moltes persones no poden seguir el ritme d'una lectura per mes i comencen a abandonar el club cap a meitat del curs.

També ens plantejem altres estructures no tan tradicionals de cara al futur, com ara que els clubs es desenvolupin sense la presència d'un professor o professora-moderador, o que sigui l'alumnat que triï les obres literàries, com ja s'està fent en alguns dels 23 clubs de lectura que formen part del Pla de Foment de la Lectura del Prat o en algunes biblioteques municipals.

Bibliografia

Calvo, Blanca. Recetas para un club de lectura.

<http://www.tragalibros.org/receta.pdf>

Generalitat de Catalunya. La lectura en un centre educatiu.

[http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Departament/Publicacions/Monografies/Lectura/La lectura en un centre educatiu.pdf](http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Departament/Publicacions/Monografies/Lectura/La_lectura_en_un_centre_educatiu.pdf)

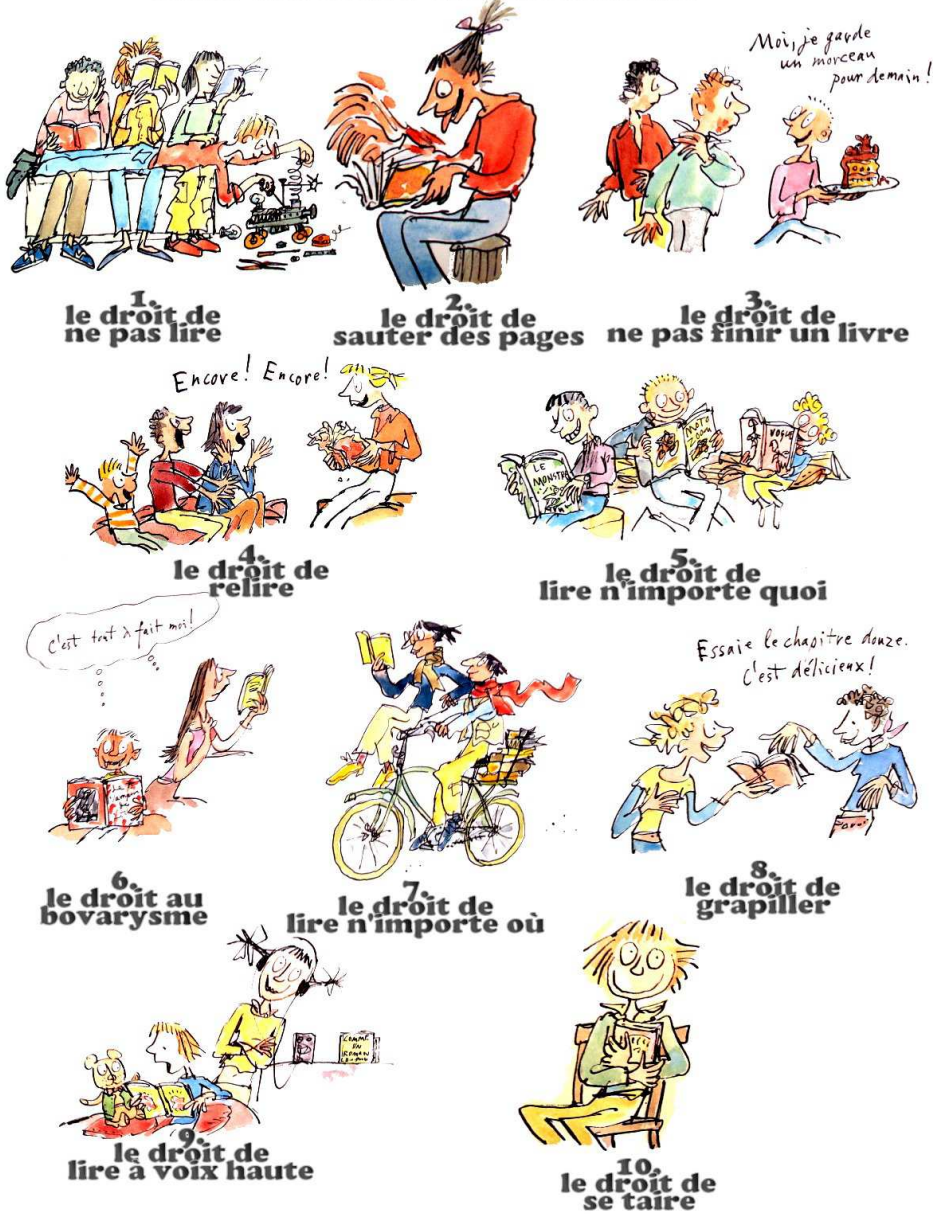
Portell Rifà, Joan (2010) El club de lectura

(http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/7e76576c-4092-4959-a043-f28a3d70eddc/club_lectura.pdf)

ANNEXOS

Annex 1: Els drets del lector, segons Daniel Pennac

Les droits du lecteur



Les droits du lecteur écrits par Daniel Pennac et illustrés par Quentin Blake.